

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Autorisasjonssøknad

Verdensarvsenter for Struves meridianbue

Innholdsfortegnelse

1	Formål.....	4
1.1	Senterets formål.....	4
1.2	Beskrivelse av hvordan senteret vil bidra til å oppfylle formålet med de autoriserte besøkssentrene slik de er beskrevet i veilederen	4
2	Organisering	5
2.1	Senterets organisasjonsform.....	5
2.2	Senterets organisering	5
3	Økonomi.....	6
4	Lokalisering.....	7
4.1	Senterets lokalisering opp mot annen infrastruktur.....	7
4.2	Senterets lokalisering opp mot det som skal informeres om	7
4.3	Besøkendes tilgang til andre attraksjoner med utgangspunkt i senteret	7
5	Målgrupper og besøk	8
5.1	Beskrivelse av senterets målgrupper og besøkstall.....	8
5.2	Hvordan senteret ønsker å bidra til å nå ønskede målgrupper	9
5.3	Senterets besøksgrunnlag	10
5.4	Senterets åpningstider	11
6	Analyse av risiko og muligheter	12
6.1	Beskrivelse av senterets nåtilstand	12
6.2	Beskrivelse av muligheter for senteret i autorisasjonsperioden mht	14
6.3	Beskrivelse av risiko for senteret i autorisasjonsperioden	15
7	Informasjonsansvar	15
7.1	Beskrivelse av hvordan senteret vil oppfylle informasjonsansvaret som følger med autorisasjonen	15
7.2	Beskrivelse av hvordan senteret, som en sentral og integrert del av virksomheten i hele sin åpningstid, vil informere om	16
7.3	Beskriv hvordan senteret vil implementere merkevaren Norges nasjonalparker (dersom relevant).....	16
8	Informasjonstilbud	17
8.1	Beskrivelse av hvordan senterets informasjonsvirksomhet (utstilling, formidling og aktiviteter) bygger på	17
8.2	Beskriv hvordan senteret sikrer at senterets informasjonsvirksomhet er	18
8.3	Beskrivelse av hvordan senteret sikrer høy kvalitet på utstillinger, tilrettelegging og formidling	19

8.4	Beskrivelse av hvordan senteret sikrer informasjon om friluftsliv, stinett og eventuelle turhytter i nærheten av senteret	19
8.5	Beskrivelse av hvor store deler av senteret som er universelt utformet	20
8.6	Beskrivelse av hva senteret har av tilgjengelig utendørsinformasjon/skilt om naturverdier og turmuligheter i området	20
8.7	Beskrivelse av senterets praksis knyttet til betaling for besøkende. Angi eventuelle billettpriser og samlet størrelse på billettinntekter/forventede billettinntekter	20
8.8	Beskrivelse av kompetansen senteret har til rådighet, og hvordan senteret sikrer at det har kvalifisert personell innen naturfag og formidling/naturveiledning	21
8.9	Beskriv eventuelle planer om brukerundersøkelser, evalueringer e.l. knyttet til senteret i autorisasjonsperioden	22
8.14	Hvordan møter deres senter informasjonskravene for besøkssenter verdensarv?	22
9	Samarbeid	26
9.1	Beskriv senterets viktigste samarbeidspartnere	26
9.2	Beskriv hvordan senteret jobber for å sikre lokal forankring	27
10	Miljøansvar og bærekraft	28
10.1	Beskrivelse av senterets eventuelle tiltak for å opptre mest mulig miljøvennlig (herunder tiltak som for eksempel miljøfyrtårnsertifisering)	28
10.2	Beskrivelse av eventuelt behov for endringer av lokaler og lignende i autorisasjonsperioden og hvordan senteret så langt det er mulig vil sikre at miljø- og energivennlige løsninger velges ved byggearbeider	28
10.3	Beskrivelse av hvordan senterets aktiviteter og tiltak i verneområder vil foregå i samsvar med verneforskrift og godkjent forvaltningsplan.	28
11	Bærekraftig reiseliv	29
11.1	Beskrivelse av hvordan senteret arbeider for å fremme bærekraftig reiseliv	29
11.2	Beskrivelse av hvordan senteret samarbeider med lokalt/regionalt reiseliv for å fremme bærekraftig reiseliv	29
11.3	Er senteret sertifisert som bærekraftig reiselivsbedrift?	29

1 Formål

Struves meridianbue er det første teknisk-vitenskapelige kulturobjektet på UNESCOs verdensarvliste og ble innskrevet i 2005. Verdensarvsenteret skal skape inspirasjon og nysgjerrighet til å lære om vitenskap, kulturhistorie og internasjonalt samarbeid gjennom de fremragende universelle verdiene til Struves meridianbue. Senteret skal tilby opplæring gjennom undervisningsopplegg og formidling både ved senteret, ved naturbaserte aktiviteter, på skoler og digitalt.

Verdensarvsenteret skal spre kunnskap om, og skape oppmerksomhet rundt verdensarven Struves meridianbue. Senteret skal bidra til lokal, bærekraftig verdiskaping gjennom måten det drives på. Senteret skal ivareta de overordnede formålene i retningslinjer for autoriserte besøkssentre.

1.1 Senterets formål

Verdensarvsenter for Struves meridianbue skal bli en naturlig møteplass og inspirasjonssenter for lokalbefolkning, utdanningsinstitusjoner og næringsliv innenfor temaer som realfag, kulturhistorie og verdensarvkonvensjonen.

Senteret skal for å bli et nasjonalt senter innenfor vitenskapene som kan knyttes til Struves meridianbue. Særlig geodesi, vitenskapen om Jordens form, bevegelse, tyngdefelt og endringer i disse størrelsene

Noen sentrale punkter for å oppnå dette:

- Støtte opp under forvaltningen av verdensarven Struves meridianbue og styrke verdensarvens fremragende universelle verdier gjennom formidlingstilbud og undervisningsopplegg.
- Arbeide for å utvikle et kompetansemiljø og tilbud som skaper inspirasjon til relevante realfag knyttet til metoden til Struves meridianbue.
- Ferdigstille tilrettelagte besøks-, informasjons-, undervisnings- og formidlingstilbud i Hammerfest, Alta og Kautokeino.
- Ivareta de internasjonale og nasjonale forpliktelsene gjennom formidling av FN, UNESCO og verdensarvkonvensjonen. Besøk og tilbud skal settes i en internasjonal sammenheng, med bakgrunn i FNs formål for sikring av fred og sikkerhet gjennom samarbeid og kommunikasjon.

1.2 Beskrivelse av hvordan senteret vil bidra til å oppfylle formålet med de autoriserte besøkssentrene slik de er beskrevet i veilederen

Senteret skal sikre lokal forankring gjennom kommunikasjon og aktiviteter som gir befolkningen tilhørighet til verdensarven som en naturlig kunnskapsarena og møteplass.

I all formidling, produktutvikling og undervisningstilbud skal Struves meridianbue sine fremtredende universelle verdier legges til grunn. Dette sett i sammenheng med verdensarvkonvensjonen og UNESCOs arbeid som del av FNs formål.

2 Organisering

Den norske delen av verdensarven Struves meridianbue løper gjennom kommunene Kautokeino, Alta og Hammerfest i Finnmark. Samarbeidet mellom verskapskommunene er regulert gjennom en partnerskapsavtale der også Troms og Finnmark fylkeskommune inngår.

Verdensarvrådet har vedtatt at verdensarvsenteret for Struves meridianbue skal lokaliseres til Hammerfest med en avdeling i Kautokeino. Verdensarvsenteret er samlokalisert med Gjenreisningsmuseet for Finnmark og Nord-Troms i Hammerfest. Avdelingen i Kautokeino lokaliseres til kommunens kulturhus.

Alle tre vertskommunene skal få tilbud om tjenester fra verdensarvsenteret.

2.1 Senterets organisasjonsform

Verdensarvsenter for Struves meridianbue organiseres som en kommunal virksomhet i Hammerfest kommune, og innplasseres i Sektor for oppvekst og kultur. Det politiske fagstyret er Hovedutvalget for oppvekst og kultur. Avdelingen i Kautokeino underlegges virksomheten i Hammerfest.

Samarbeidspartnerne har mål om at verdensarvsenteret skal innlemmes i Museene for Kystkultur og gjenreisning IKS (MKGF) som en avdeling av avdeling ved Gjenreisningsmuseet. Dette har ikke vært mulig å få til i prosjektperioden. Etter anbefaling fra Verdensarvrådet for Struves meridianbue er det derfor Hammerfest kommune som søker om autorisasjon av verdensarvsenteret. Hammerfest kommune har på vegne av partene søkt om opptak i MKGF i november 2022. Prosessen pågår.

2.2 Senterets organisering

Verdensarven Struves meridianbue har fått en sentral plass i Hammerfest kommunes samfunnsplan 2020-2032. Styrking av Hammerfest som verdensarvsted er trukket frem blant de viktigste satsingsområdene i inneværende kommunestyreperiode. I planen fremgår at «Verdensarven Struves meridianbue gir Hammerfest kommune en unik status og er en ressurs med et stort potensial som skal identifiseres og realiseres i årene framover», se [Hammerfest kommunes samfunnsplan](#).

Også Alta omtaler sine to verdensarvsteder i sin samfunnsplan for perioden 2015-2027: «Kommunen har to oppføringer på UNESCOs verdensarvliste – en merkevare med stor tiltrekningskraft og en ressurs for samfunns- og næringsutvikling», se [Alta kommunes samfunnsplan](#).

Kommunestyret i Hammerfest kommune har gjort slik vedtak om Verdensarvsenter for Struves meridianbue – tiltak for autorisasjonssøknad, PS 91/21:

- Kommunestyret vedtar å opprette Verdensarvsenter for Struves meridianbue som en virksomhet under Hammerfest kommune ved sektor for Oppvekst og kultur. Virksomheten tilknyttes fagområde kultur.
- Hammerfest kommune igangsetter arbeidet med autorisasjonssøknad for Verdensarvsenter for Struves meridianbue i samarbeid med forprosjektet og samarbeidspartnerne.

- Hammerfest kommune tar initiativ til en prosess mot Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS om opptak av Verdensarvsenter for Struves meridianbue som en avdeling lokalisert til Gjenreisningsmuseet.

Verdensarvsenteret skal bemannes med en senterleder (100%) og to formidlere, en i Hammerfest og en i Kautokeino. Senteret vil drifte i nært samarbeid med Gjenreisningsmuseet, etter avtale.

Tjenestetilbudet til partene (Alta kommune, Kautokeino kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune) vil bli regulert gjennom en samarbeidsavtale.

3 Økonomi

Hammerfest kommune, Kautokeino kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune har i løpet av 2022 gjort vedtak om medfinansiering av Verdensarvsenteret for Struves meridianbue i autorisasjonsperioden 2023-2027. Alta kommune har varslet at de fatter sitt vedtak tidlig i 2023.

Utgifter							
Lønnsbudsjett	Kontoklasse	2023	2024	2025	2026	2027	
Personalkostnader senterleder	5	425 000	783 000	804 000	835 000	885 500	
Personalkostnader formidler	5	347 000	714 000	744 000	775 000	808 000	
Personalkostnader besøksinformant Kautokeino	5	170 000	355 000	744 000	775 000	808 000	
Kjøp av timetjenester	67	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	
Reisekostnader	71	60 000	120 000	120 000	120 000	120 000	
Kjøp av andre tjenester/prosjekter	67	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	
Kometansehevende tiltak	71	25 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
Andre driftskostnader							
Husleie Hammerfest	63	20 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
Husleie Kautokeino	63	25 000	50 000	50 000	60 000	60 000	
Materiell og utstyr Hammerfest	4	50 000	50 000	20 000	20 000	50 000	
Materiell og utstyr Kautokeino	4	50 000	50 000	10 000	10 000	10 000	
Materiell og utstyr Alta	4	50 000	50 000	10 000	10 000	10 000	
Teknisk/utstyr til ansatte	6	43 000	30 000	10 000	10 000	10 000	
Formidlingstiltak	7	100 000	200 000	250 000	250 000	250 000	
Andre driftskostnader	7	75 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
Produktinnkjøp	4	10 000	20 000	30 000	40 000	40 000	
Samarbeidsavtaler	67	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	
Sum kostnader		1 825 000	2 947 000	3 317 000	3 430 000	3 576 500	Sum 5 år 15 095 500

Inntekter							Sum 5 år
Formidlingstjenester/billettinntekter		50 000	100 000	150 000	196 000	241 000	
Salg av produkter		17 600	29 800	42 000	49 000	65 500	
Tilskudd Hammerfest kommune		200 000	310 000	347 615	354 400	384 400	1 596 415
Tilskudd Alta kommune		75 000	104 000	127 367	126 200	126 200	558 767
Tilskudd Kautokeino kommune		75 000	100 000	150 462	149 200	154 200	628 862
Miljødirektoratet (60 %) maks. 2,0 mill.		1 095 000	1 768 200	1 990 200	2 000 000	2 000 000	8 853 400
Fylkeskommune		260 000	415 000	439 356	435 200	485 200	2 034 756
Søknader			100 000	50 000	100 000	100 000	
Andre (rest. prosjektmidler evt. andre bidrag)		52 400	20 000	20 000	20 000	20 000	
Rest prosjektmidler overført							Sum 5 år
Sum		1 825 000	2 947 000	3 317 000	3 430 000	3 576 500	15 095 500

4 Lokalisering

Verdensarvsenter for Struves meridianbue samlokaliseres med Gjenreisningsmuseet for Finnmark og Nord-Troms i Hammerfest og disponerer kontorlokaler og et utstillingsareal i museet. Hammerfest kommune er eier av bygget.

Et pågående skisseprosjekt ser på mulighetene for å videreutvikle bygget for å gjøre plass for en lokalhistorisk museumsdel og en utvidelse av verdensarvsenteret. Deltakere i dette arbeidet er Gjenreisningsmuseet, forprosjekt verdensarvsenter samt Hammerfest kommune.

4.1 Senterets lokalisering opp mot annen infrastruktur

Verdensarvsenteret og Gjenreisningsmuseet er sentralt plassert i sentrum av Hammerfest by, i Kirkegata 19. Rv. 94 løper gjennom byen og passerer like utenfor bygget. Det er busstopp rett ved hovedinngangen for kollektivtransport og turistransport, bl.a. i forbindelse med cruiseanløp.

Flyplass og havneanlegg med anløp for hurtigbåt, hurtigrute og andre passasjerskip ligger innenfor en radius av 4 km fra verdensarvsenteret og Gjenreisningsmuseet.

4.2 Senterets lokalisering opp mot det som skal informeres om

Fra verdensarvsenteret er det 2,6 km til Meridianstøtten, som er det nordlige endepunktet for Struves meridianbue, og det er også tilgang til et av målepunktene i gradmålingsrekka på toppen av fjellet Tyven via sti og nybygd sherpatrapp. Denne turen tar cirka 1,5 time hver vei.

I nærheten av senteret finnes det et åpent område hvor det er mulig å observere jordkrumningen på grunn av høydeforskjeller i terrenget og god sikt mot horisonten. Jordkrumningen trekkes frem og synliggjøres både i formidlingstilbud og undervisningsopplegg ved senteret.

Noen hundre meter fra museet, og i flere retninger, finnes det gamle turstier og friluftsområder.

4.3 Besøkendes tilgang til andre attraksjoner med utgangspunkt i senteret

Rasteplasser

- Det er park ved Meridianstøtta og flere parkområder i Hammerfest by.
- Det er museumskafe i Gjenreisningsmuseet og en rekke spisesteder i Hammerfest by.
- De øvrige innskrevne målepunktene på verdensarvlisten har gode og gratis parkeringsmuligheter ved innfallsport til verdensarvområdene.

Utsiktspunkt

- Fra tårnet i museumsbygget er det siktlinje mot de to nordligste målepunktene i Struves meridianbue, som er øya Håja i Sørøysundet og Meridianstøtten på Fuglenes. I sammenheng med verdensarvsenterets besøkstilbud er det satt opp en teodolitt i tårnværelset. Her kan skoleelever og andre besøkende til senteret sikte seg inn mot disse to punktene med et klassisk måleinstrument.

- Stien opp til fjellplatået på byfjellet Salen er merket og tilrettelagt. Her finnes et utsiktspunkt og en kafe/lodge. Stien starter cirka 300 meter fra museet og går i sikksakk opp fjellsiden. Fra punktet er det panoramautsikt over Hammerfest by og omland og utsyn mot flere målepunkter. Turen tar cirka 15 minutter med normal gange.

Bærekraftige turer i randområder/ verneområder

- Det skal i perioden utvikles guidete tilbud til utvalgte målepunkter. Senteret skal i hovedsak jobbe med tilbud om turer til de innskrevne punktene. Tilbudet til hvert enkelt punkt skal planlegges med tanke på å være bærekraftig. Noen av de innskrevne områdene er mer sårbar for ferdsel enn andre, og det må vurderes om alle eller bare noen av målepunktene skal tilrettelegges for slik aktivitet. Per i dag er det bare foretatt testturer til Meridianstøtten som guidet tur.

5 Målgrupper og besøk

5.1 Beskrivelse av senterets målgrupper og besøkstall

Skoler/barnehage/andre

Det er per nå ikke utført konkret undervisningstilbud om verdensarven Struves meridianbue ved Gjenreisningsmuseet, mye på grunn av ressurs og kapasitetsutfordringer i skolene etter koronapandemien. Likevel er det opprettet god kontakt med lærere i grunnskole, både barne- og ungdomstrinn. Det har vært god dialog med lærere i videregående og undervisningsopplegg er laget i form av video på YouTube. Filmen beskriver detaljene for utregning ved triangulering.

Se [Struves meridianbue, triangulering - YouTube](#)

Et undervisningsopplegg om Struves meridianbue innenfor matematikk er klart for ungdomstrinnet. Dette skal gjennomføres med besøk og omvisning ved museet kombinert med praktiske øvelser med brøksirkler i klasserom.

Et undervisningsopplegg, utviklet av Nordnorsk vitensenter i samarbeid med Alta museum, vil bli brukt som grunnlag for undervisningsopplegg som utvikles. Ferdig utviklede undervisningsopplegg skal formidles ut til skoler som kan ta dette i bruk i undervisningen.

Se <https://nordnorsk.vitensenter.no/undervisning/mellomtrinn/StruveDiameterForm>

Det er cirka 5 grupper med elever som har undervisningsopplegg hos Gjenreisningsmuseet årlig, inklusive grupper som bare har omvisning. Dette inkluderer barnehageklasser, klasser fra grunnskolen, videregående, og voksenopplæringa. Undervisningstilbudet til skoler antas å øke etter hvert som tilbudene til verdensarvsenteret etableres. Dette vil gi et større tilbud innenfor flere fag, særskilt realfag.

Prosjektleder har deltatt på lærerkurs i regi av Interreg prosjektet The Northern Parts of the Struve Geodetic Arc. Prosjektet har også utviklet et opplegg kalt Ever Wanted to be an Explorer. Dette kan også tilpasses norsk skole og brukes i senterets virksomhet.

Omvisninger/guidete turer

- Omvisninger ved Verdensarvsenterets utstilling i Gjenreisningsmuseet: 20 grupper. Totalt 60 personer. Både barn, unge og voksne har deltatt på omvisningene.
- Guidete turer til Meridianstøtten: 4 grupper totalt cirka 35 personer.

Generelle besøkstall ved Gjenreisningsmuseet

Det er enda noe ettervirkning etter pandemien, og en har ikke oppnådd de besøkstall som en lå på før pandemien brøt ut. Tar en utgangspunkt i normalsesonger før pandemien så det slik ut:

- 2018: 28 473 besøkende.
- 2019: 26 405 besøkende.
- Pr november 2022 var det 7696 besøkende i utstilling.

Besøkstall ved målepunkter

Fire norske målepunkter, Meridianstøtten på Fuglenes, Lille Raipas, Lodiken og Muvravarri, er innskrevet på verdensarvlisten. Besøkstallene for disse punktene er basert på anslag ut ifra turbøker, observasjoner, plassering og innspill fra turlag/kommuner.

- Meridianstøtten: 20 000 årlig
- Lille Raipas: 5000 årlig
- Luvddiidčohkka: 200 årlig
- Muvravárri: 500 årlig.

Vi har også tall fra andre målepunkt i gradmålingsrekken som er veletablerte turmål i kommunene:

- Nordtoppen (Alta): 3450 (i perioden juni-september) med automatisk teller.
- Komsa (Alta): 20 000
- Tyven (Hammerfest): 15 000

Vi har per nå ingen formidlingstilbud ved disse siste målepunktene, men det jobbes med tettere dialog med turlag/kommuner for å merke og informere om at disse turmålene er oppsluttende verdier til verdensarven.

5.2 Hvordan senteret ønsker å bidra til å nå ønskede målgrupper

Skoler

Gjennom aktiv kontakt og dialog, og ved å tilby undervisningsopplegg og på annen måte inspirere til realfagsundervisningen, skal verdensarvsenteret bli en kjent og foretrukken samarbeidspartner for skolene. På sikt er det et mål at senterets tilbud og opplegg skal innlemmes i skolenes fagplaner.

Det er opprettet kontakt med lærere og rektor ved de videregående skolene i Hammerfest og Alta. Samarbeidsprosjekter og tilbud må videreutvikles. Avtaler med fylket for utvikling av faste tilbud, som kan tas i bruk også i andre kommuner.

Publikum og besøkende/tilreisende

En kommunikasjonsstrategi skal utarbeides som beskriver detaljene og konkrete planer for å nå ulike målgrupper. Innholdet og detaljer fremkommer av 5-årig virksomhetsplan.

5.3 Senterets besøksgrunnlag

Kommunene Hammerfest, Alta og Kautokeino har totalt 35 270 innbyggere, fordelt slik:

- Hammerfest: 11 259 innbyggere, hvorav cirka 10 000 har inntil 15 minutter kjøretid fra bosted til senteret.
- Alta: 21 129 innbyggere. Alta ligger cirka 140 km og 2 timers kjøretid fra Hammerfest.
- Kautokeino: 2 882 innbyggere. Kautokeino ligger cirka 270 km og 3,5 timers kjøretid fra Hammerfest.

Skal vi utvide besøksgrunnlaget i Vest Finnmark som region med utgangspunkt i dagsturbesøk uten overnatting, vil dette være mulig for cirka 45 000. Dette omfatter i hovedsak Vest-Finnmark som region.

Besøkssenter i Hammerfest befinner seg i bysentrum og er i umiddelbar nærhet til skoler og største del av befolkningen i kommunen. (maks 10 min)

Senteret vil også ha besøkssatellitter i Alta og Kautokeino i samarbeid med relevante samarbeidspartnere. I Kautokeino vil det være en avdeling bemannet med en formidler. Alta har fra før verdensarvkoordinator ansatt ved Alta museum hvor et besøkstilbud om verdensarven Struves meridianbue er satt opp. I Kautokeino vil avdeling og kontorsted være lokalisert til Kautokeino kulturhus.

Under følger en mer detaljert beskrivelse av besøksgrunnlag, det er i all hovedsak tatt utgangspunkt i besøksgrunnlag ut fra hovedsenteret. Den totale formidlingen av Struves meridianbue må ses i sammenheng med besøksgrunnlag også i de øvrige kommunene.

Cruiseanløp Hammerfest

Hammerfest har ligget mellom 15 og 25 anløp de siste årene. Her unntas «pandemiårene».

Potensielle cruisegjester øker i og med skipene som anløper Hammerfest blir større med årene. I år var det anmeldt over 30 000 gjester, men kanselleringer av anløp og langt fra fulle skip gjorde at årets gjestetall var på litt over 18 000. Cirka 68% av den totale passasjerkapasiteten ble benyttet mot 93% i 2019. Det vil si ca 1000 gjester pr anløp i år. Neste år er det meldt inn 21 anløp. Kilde: Hammerfest havn KF.

Hurtigruten anløper ved normal drift Hammerfest to ganger daglig og det er jevnlig besøk på museet fra skipene.

Reisemålsstrategi i regi av Visit Hammerfest

Ifølge en forstudie for reisemålsstrategi *Masterplan fase 1* er besøksgrunnlaget i Hammerfest overordnet beskrevet slik (i tilfeldig rekkefølge):

1. Stoppested for Hurtigruta og cruise

2. Attraktiv arena for fisketurisme
3. Naturbaserte opplevelser som tilbys av regionens aktivitetsleverandører, eks vandring
4. Arena for arrangementsdeltakelse (kultur, idrett, politikk).

Videre sier forstudien dette om natur og kulturforvaltning:

Kommunene har flere vernede områder og store naturressurser å forvalte. Dette gjelder også kulturforvaltningen som vil være ha naturlig påvirkning på reisemålsutviklingen. Reisemålet har en sterk og rik historie og tilgang på både norsk, kvensk og samisk kultur, noe som vil være en styrke for reiselivet.

Hammerfest kommunes konkurransefortrinn i reisemålssammenheng blir vurder slik:

1. Som Nord-Norges eldste by har Hammerfest mange ulike historier å fortelle
2. Regionen Hammerfest/Kvalsund har et ressursgrunnlag som gir mulighet for helårsturisme
3. Reisemålet har UNESCO-tilknytning (Struves meridianbue), verneområder (Seiland Nasjonalpark), en fyrtårnatraksjon som Isbjørnklubben og flere nisjeprodukter med utviklingspotensial.

Besøk i regionen

Det har vært vanskelig å fremskaffe tall for Hammerfestregionen da kommuner blir slått sammen i statistikkssammenheng, noe som ikke vil være representativt for området rundt senteret. Likevel kan en beskrivelse av antall hotell og overnattingssteder gi et bilde på kapasitet og etterspørsel.

Det er 5 hoteller i Hammerfest by, i tillegg til AirB&B og flere mindre overnattingssteder i området rundt. Det er både bobil og camping i nærheten. Bobilparkering cirka 100 meter fra Gjenreisningsmuseet og campingplass (Cirka 2 km). Dette er naturlige målgrupper som besøker museet.

Isbjørnklubben, som kanskje er Hammerfest kommunes største enkeltstående attraksjon, hadde i 2014 et besøkstall på 95 000 registrerte besøk pr år. Noe som sier noe om potensialet som ligger i området. Isbjørnklubben ligger i samme lokale som destinasjonsselskapet, hvor Gjenreisningsmuseet og Struves meridianbue også blir markedsført.

5.4 Senterets åpningstider

Verdensarvsenteret har samme åpningstider som Gjenreisningsmuseet. Det vil si:

Totalt antall dager i året: 354

Totalt antall timer per år: 1550

Vintersesong (oktober-mai)

10:00-15:00 i ukedager

11:00-14:00 lørdag og søndag.

Vår og høst (juni og september)

10:00-15:00 i ukedager

11:00-15:00 lørdag og søndag

Sommersesong (juni-august)

10:00-16:00 alle dager

Gjenreisningsmuseet har en pågående prøveordning med åpningstid fra 10:00-18:00 på torsdager, hele året.

6 Analyse av risiko og muligheter

6.1 Beskrivelse av senterets nåtilstand

Tilgjengelighet

Museet ligger midt i Hammerfest sentrum og er lett tilgjengelig for innbyggere. De større skolene i kommunen ligger cirka 5-10 minutter unna med transport.

I forbindelse med cruiseanløp og hurtigrutens anløp i Hammerfest, tilbys passasjerene besøk til Gjenreisningsmuseet hele året. Per nå legger skipene til på Fuglenes, og passasjerene har behov for transport på cirka fem minutter for å komme seg til museet. Imidlertid er Hammerfest havn under ombygging og vil etter perioden er over kunne tilby cruise- og hurtigrutehavn i Hammerfest sentrum, som gjør at det er gangavstand til museet.

Avdelingen i Kautokeino har i dag en permanent informasjon ved kulturhuset. Kulturhuset ligger sentralt i Kautokeino like i nærheten av skoler.

Utstilling

Dagens utstilling ble åpnet høsten 2021 og består av 35 kvadratmeter utstillingsrom i tillegg til utkikkspunkt fra tårnet ved museet, der det er utplassert et klassisk måleinstrument som er siktet inn mot en av de originale målepunktene.

Museet har også et utstillingsrom som benyttes til midlertidige utstillinger. Dette rommet er på 130 kvadrat og huset sommeren 2022 utstillingen «Din verdensarv» i forbindelse med Interregprosjektet The Northern parts of the World Heritage Struve Geodetic Arc.

Utstillingen i Kautokeino består i dag av et stort banner og en iPad-stasjon som er plassert godt synlig i aulaen til kommunens kulturhus. Det er flere mulige arealer for kontorplass og utstillingsarealer i kulturhuset.

Utstillingen i Alta består av 2x5 meter banner og en iPadstasjon på Alta Museum.

Muligheter/fremtid:

Hammerfest kommune som byggeier har vedtatt et skisseprosjekt for å se på arealutvidelser for å gjøre plass til utvikling av verdensarvsenteret. Det er anslått at bygget vil tåle et påbygg på 467 kvadratmeter som en ny etasje over Gjenreisningsmuseets hovedutstilling. Forprosjektet for verdensarvsenter har vært delaktig i dette og har spilt inn fremtidig behov med bakgrunn i innspill fra Miljødirektoratet og Riksantikvaren. Designrapport for basisutstilling og veileder for autoriserte besøkssentre legges til grunn utover dette.

Det er også mulighet å frigjøre deler av bygget som i dag er kontorarealer. I dag består 3. etasje av kontorfløy for IT-avdeling og kirkekontor. Disse arealene vil også bli vurdert i forprosjektet, slik at om det er behov så kan museet som bygg frigjøres slik at eksempelvis driftsavdelingen til museet flytter opp og hele 2. etasje kan frigis til utstilling/formidling.

Utendørstilbud

Hammerfest:

- Meridianstøtta(Fuglenes), en av de innskrevne målepunktene på UNESCOs verdensarvliste, ligger cirka 2,6 km fra Gjenreisningsmuseet hvor det er anlagt park. Informasjon om Struves meridianbue er tilgjengelig i egen infobod laget inngangsportal til monumentet. Det er også mulig å skrive seg inn i en gjestebok på stedet, både i bok og digitalt. Oppe ved støtta er det sitteplasser og skilt som omhandler landskapet rundt og de fremragende universelle verdiene. Hele anlegget er utformet slik at det er tilgjengelig for bevegelseshemmede.
- Tyven, et av målepunktene i hovednettet.
Merket sti, sherpatrapp og turhytte. Cirka 2,7 km fra parkeringsplass, del av turkonseptet perletur.no. Skilt om Struves meridianbue skal settes opp ved varde som står på opprinnelig signalpunkt. Kan også følge vei og sti fra museet.
- Gammelveien. Med utgangspunkt fra museet går en gammel kjerrevei langs siden og rundt Salenfjellet og står for flere av byens utsiktspunkt. Her finnes også rester fra andre verdenskrig. Cirka 4 km rundtur.
- Sikksakkveien. Gruset sti og trapp opp byfjellet Salen. På toppen er det anlagt utkikkspunkt og du kan besøke Turistua lodge(kafe/restaurant). Turen tar cirka 10-15 minutter fra museet.
- Gossvikind. Et av målepunktene i hovednettet. Merket men krevende og lang tur. Turgåere bør være i normalt god form for og ta denne turen. En del av turkonsept i Hammerfest kommune. Må beregne cirka 2 timer opp. Cirka 45 minutters kjøring fra museet.

Alta:

- Lille Raipas, en av de innskrevne målepunktene på UNESCOs verdensarvliste.
Cirka 45 minutters gange fra parkeringsplass. Cirka 12 km fra Alta museum. Det er delvis gruset vei og gangvei i tre over myrområder. Det er informasjonsskilt ved parkeringsplass og flere kulturminner langs veien fra gammel gruvevirksomhet.
- Nordtoppen
Nordtoppen er et av målepunktene i ekspansjonsnettet. 2,9 km fra vei. Kan også starte fra Alta museum. Turhytte på stedet. Del av turkonseptet perletur.no.
- Komsa
Et av de første målepunktene ut fra Alta basis. 1,4 km merket sti fra parkeringsplass. Del av turkonseptet perletur.no og 10 toppers. Kan nås fra Alta sentrum. Et av de mest besøkte turmålene i Finnmark.
- Halde (Sukkertoppen).
Et av målepunktene i hovednettet. 9 km merket gammel kjerrevei fra parkeringsplass. Del av

turkonseptet perletur.no og 10 toppers. Stedet er også kjent for nordlysobservatoriet som ligger på toppen av fjellet 906 moh. Cirka 10 minutters kjøretur fra Alta museum til start av sti.

- Skoddevarri
Et av målepunktene i ekspansjonsnett. 2,1 km merket sti fra parkering. Del av turkonseptet perletur.no og 10 toppers.

Kautokeino:

- Luvddiidčohkka
En av de innskrevne målepunktene på UNESCOs verdensavliste. Cirka 1 times gange, merket sti med informasjonsskilt ved parkeringsplass. Parkeringsplass er ved gammel riksvei, som kun er tilgjengelig sommerstid. Cirka 1,5 timers kjøring fra Kautokeino.
- Muvravárri
En av de innskrevne målepunktene på UNESCOs verdensarvliste. 4,6 km merket sti og gangvei i tre over myrområder. Informasjonsskilt ved parkeringsplass. Parkeringsplass ligger 14,5 km fra Kautokeino. Del av turkonseptet perletur.no.
- Adjit
Et av målepunktene i hovednett. 8,2 km merket sti. Del av turkonseptet perletur.no.

6.2 Beskrivelse av muligheter for senteret i autorisasjonsperioden mht

Endring i kollektivtilbud/flyruter

Vi er ikke kjent med noen vesentlige endringer som gjelder kollektivtilbudet og flyruter innenfor autorisasjonsperioden.

Det er utredet ny flyplass på Grøtnes (Hammerfest) som potensielt kan ta ned større fly og/eller øke regulariteten. Dette tiltaket er foreløpig ikke inne i NTP.

Nyetableringer av bedrifter som har betydninger for senteret

Selskapet Horisont Energi har som mål å bygge den første fabrikken i Europa med karbonnøytral produksjon av ammoniakk i stor skala på industriområdet Markopnes i Hammerfest. Anslag er 50-100 nye arbeidsplasser + leverandørindustri. I samme området planlegger gruveselskapet Nussir utbygging og anslår rundt 300 nye arbeidsplasser. Dette vil ha betydning for besøksgrunnlaget.

Det er bevilget midler til prosjekt og forstudie om etablering av Natursenter i Kautokeino.

Forprosjektet for verdensarvsenter har vært i dialog med gruppen og har hatt møter for å se på muligheter for samlokalisering.

Visit Hammerfest, som er destinasjonsselskapet for Hammerfestregionen, har flyttet lokaler nærmere handelsstanden. Det vil bli mer fokus på reklame for aktørene. Samtidig vil Isbjørnklubben som er den største attraksjonen få mindre arealkapasitet, som kan medføre at besøkende benytter seg mer av øvrig tilbud, som eksempelvis et besøkssenter for verdensarv og Genreisningsmuseet.

6.3 Beskrivelse av risiko for senteret i autorisasjonsperioden

Endring av kollektivtilbud/flyruter

Ingen kjente risikoer i perioden

Nedlegging av lokale tilbud og bedrifter

På grunn av urolige tider i markedet og økt rente vil dette kunne være en risiko for drift av små og mellomstore bedrifter. Særlig med tanke på at forbruket og den private økonomien går ned. Dette kan også ramme et senter med tanke på besøk.

Vegomlegging

Ingen kjente veiomlegginger som vil medføre redusert aktivitet og at utslag for besøksgrunnlaget.

Pandemi (jf. COVID-19 som har medført stengte grenser/ingen utenlandske besøkende og stengte sentre deler av året)

Senteret vil ved søknadstidspunktet ligge under Hammerfest kommune som tar det økonomiske ansvaret. Ved en større pandemisituasjon eller tilsvarende som gir senteret et umiddelbart og langvarig tap av inntekter, vil det likevel innenfor budsjett være mulig å gjøre tiltak som sikrer driften. Om senteret blir en del av MKGF IKS, vil sårbarheten til senteret være litt større enn ved å være direkte underlagt Hammerfest kommune. Likevel er budsjettet av en slik karakter at senteret med relativt ekle grep kan omstille seg slik at selskapet ikke belastes i vesentlig grad. MKGF IKS er eid av blant annet Hammerfest kommune, slik at ansvaret for senteret fortsatt ligger indirekte hos Hammerfest kommune. Det betraktes derfor at modellen og budsjettet som er valgt gir en robusthet som kan takle større omstillinger ved behov.

7 Informasjonsansvar

7.1 Beskrivelse av hvordan senteret vil oppfylle informasjonsansvaret som følger med autorisasjonen

Som det første teknisk-vitenskapelige kulturobjekt på UNESCOs verdensarvliste skal verdensarvsenteret ha særlig fokus på å skape inspirasjon og vitenskapelig tilnærming til relevante realfag knyttet til metoden som ble brukt i oppmålingen av Struves meridianbue. Dette vil skje gjennom undervisningsopplegg og annen formidling, som guiding i utstilling og på verdensarvstedene.

Senteret skal

- støtte opp under forvaltningen av verdensarven Struves meridianbue og dets fremragende universelle verdier gjennom formidlingstilbud og undervisningsopplegg.
- Bidra til å utvikle et kompetansemiljø og tilbud som skaper inspirasjon til relevante realfag knyttet til metoden til Struves meridianbue.
- ha besøks- og formidlingstilbud i alle Struve-kommunene

- formidle FN, UNESCO og verdensarvkonvensjonen slik at besøk og tilbud kan settes i en internasjonal sammenheng med bakgrunn i FNs formål for sikring av fred og sikkerhet gjennom samarbeid og kommunikasjon.
- ivareta formål for autoriserte besøkssentre i henhold til retningslinjer for autoriserte besøkssentre.

Senteret skal ha hovedvekt på målgruppene som er spesifisert i retningslinjene for autoriserte besøkssentre.

I all formidling, produktutvikling og undervisningstilbud skal Verdensarven Struves meridianbue sine fremragende universelle verdier legges til grunn.

Publikumsrettede aktiviteter skal annonseres når virksomhetsplanen er fastsatt. Senteret skal sikre lokal forankring gjennom kommunikasjon og aktiviteter som gir befolkning tilhørighet til verdensarven og senteret som naturlig kunnskaps- og formidlingsarena.

Med utgangspunkt i FN og UNESCOs formål vil lokal og internasjonal samfunnsbygging settes i sammenheng. Dette for å samkjøre overordnet formidling med Gjenreisningsmuseet.

Aktiviteter og tiltak beskrevet i de årlige virksomhetsplanene skal gjøres tilgjengelig for publikum og styrke lokal forankring gjennom medvirkning i de prosjekter og aktiviteter som er planlagt.

7.2 Beskrivelse av hvordan senteret, som en sentral og integrert del av virksomheten i hele sin åpningsperiode, vil informere om

Den norske verdensarven

I verdensarvsenterets utstilling i Gjenreisningsmuseet er deler av utstillingen innrettet mot informasjon om verdensarv og verdensarvkonvensjonen. Utstillingen har fått støtte av den Norske UNESCO-kommisjonen.

Det er satt opp digitale stasjoner i Hammerfest, Alta og Kautokeino hvor besøkende finner informasjon om Struves meridianbue og verdensarv.

Basisutstillingen om den norske verdensarven vil bli vurdert straks arealplassering er avklart.

Relevante internasjonale konvensjoner

Verdensarvkonvensjonen er sentral i all formidling fra Verdensarvsenteret. Dette gjelder både i senterets utstilling og i utviklede produkter. Det er også tilrettelagt for informasjon om konvensjonen i de digitale stasjonene.

7.3 Beskriv hvordan senteret vil implementere merkevaren Norges nasjonalparker (dersom relevant).

Ikke relevant

8 Informasjonstilbud

Beskriv hvordan senterets informasjonsvirksomhet (utstilling, formidling og aktiviteter) bygger på

8.1 Beskrivelse av hvordan senterets informasjonsvirksomhet (utstilling, formidling og aktiviteter) bygger på

Områdets/arters verneverdi eller egenart

Som det første teknisk-vitenskapelige kulturobjekt på UNESCOs verdensarvliste skal senteret ha særlig fokus på å skape inspirasjon og vitenskapelig tilnærming til relevante realfag knyttet til metoden i Struves meridianbue gjennom undervisningsopplegg og formidling.

De fire innskrevne punktene i Norge representerer ulike deler av metoden. Slik at formidling kan ta utgangspunkt i lokale forhold. Bakgrunnen for de fire innskrevne målepunktene og hva de representerer fremkommer også i de eksisterende utstillingene i alle kommunene.

- **Fuglenes:** Landskapet og naturen i nærområdet er i fokus i formidlingen. Særlig med tanke på at Fuglenes særlig nevnes i Kloumans rapporter for dets særskilte topografi og landskap som gjorde at stedet ble valgt som endepunkt. Astronomiske observasjoner på stedet som bestemte stedets nordlige breddegrad var nødvendige for å beregne jordas form og størrelse.
- **Lille Raipas:** Representerer ekspansjonsnettet ut fra Alta basis. Her kan en ha særlig fokus på metoden og matematikken og nøyaktigheten i prosjektet. Da en med utsikt herfra ser mot Alta basis hvor det ble fysisk målt avstand. Disse basisene var elementær for å få en målestokk inn i trianguleringsnettet slik at det var mulig å beregne avstandene mellom målepunktene ved hjelp av vinkelmåling og sinussetningen.
- **Luvddiidčohkka** er et av punktene hvor hovednettet og ekspansjonsnettet fra Alta kobles sammen. Luvddiidčohkka er det mest utilgjengelige av de fire verdensarvstedene, særlig vinterstid. Områdets natur og omgivelser kan egne seg godt for ekskursions. Målepunktet egner seg godt til formidling av metodens omfang i fysiske distanser og kan gi en opplevelse av autenticitet. Målepunktets omgivelser, naturen rundt og siktelinjene til de omkringliggende målepunktene har få inngrep og fremtrer slik de må ha vært under den originale oppmålingen.
- **Muvravárri:** Representerer oppmålingsnettet sin tilknytning til Finland og videre sørover mot Svartehavet. Det går en direkte siktelinje mot det finske verdensarvstedet Stuurahanoaivi. Her kan en ta utgangspunkt i samarbeid på tvers av landegrensene, språk og kommunikasjon.

Naturvitenskapelige verdier

Teoriene til Isac Newton i hans hovedverk Philosophiae naturalis principia mathematica er bakgrunn for en av de fremragende universelle verdiene som omhandlet jordas form og størrelse. Verdien av Struves meridianbue sin plass i menneskers undring om jordas form og størrelse, bør være sentral del av inspirasjons og det å skape nysgjerrighet til vitenskapen og tilhørende realfag.

Natur- og kulturhistoriske verdier

Vardene og målepunktene er de fysiske bevisene på Struves meridianbue. Det pågår et eget dokumentasjonsprosjekt hvor alle målepunktene blir besøkt og dokumentert. Resultatet av dette prosjektet vil danne grunnlag for formidling om disse målepunktene som oppsluttende verdier. I tillegg finnes de naturhistoriske verdiene i landskapet, som den dag i dag er krevende å ferdes gjennom.

Meridianstøtten som monument, oppsatt i 1854 og tegnet av arkitekten Wilhelm Von Hanno. Historien rundt støtta, dens arkitektur og evakueringen av støtta under krigen. Ikke minst som symbol på hele Struves meridianbue og merkevare for hele den transnasjonale verdensarv.

Lokalhistorien fra områdene rundt de innskrevne målepunktene er oppsluttende verdier i verdensarven Struves meridianbue og vil være viktige utgangspunkt ved utvikling av formidlingstiltak. Verdensarvsenterets formidling av den lokalhistorien vil bidra til større lokal forankring til verdensarven.

I Alta og Lille Raipas vil det naturlig være gruvehistorie, siden området rundt Lille Raipas var et viktig gruveområde som det finnes synlige spor av i området i dag.

I Kautokeino vil det være naturlig med fokus på språk og kultur i formidlingen. Den lokale historien og nåværende kunnskapen om Finnmarksvidda er svært viktig for å forstå arbeidet med oppmålingen av meridianbuen. Kautokeinos kommunes mål som Sápmis kulturbærer i henhold til deres reisemålsstrategi gjør dette til en naturlig inngang for verdensarvsenterets arbeid i kommunen.

I Hammerfest finnes det lang geodesihistorie og kartleggingshistorie. Gravitasjonsmålinger og kartverkets målinger både før og etter Struves meridianbue. Dette kan også ses i sammenheng med Isac Newtons teorier i hans hovedverk og gravitasjonsloven. Se siden <https://snl.no/gravitasjon>.

Det ble foretatt pendelmålinger i Hammerfest så tidlig som i 1825.

Opplevelsesmessige verdier

Senteret har i sin femårige virksomhetsplan beskrevet at Alle tiltak og planlegging skal ta i betraktning relevante bærekraftsmål. Det vil derfor være naturlig at samarbeidspartnere og andre opplevelser senteret informerer om vil være de som setter bærekraft og miljø høyt. Det er naturlig å se dette i sammenheng med kommunikasjonsstrategi og samarbeid med aktører, gjerne i samråd med destinasjonsselskapene.

Generelt om opplevelser i regionen:

Hammerfest: <https://www.visithammerfest.net/no/se-og-gjore>

Alta: <https://visitalta.no/utforsk/>

Kautokeino: <https://www.visitnorway.no/reisemal/nord-norge/kautokeino/>

8.2 Beskriv hvordan senteret sikrer at senterets informasjonsvirksomhet er

Objektiv

Produkter og større informasjonstiltak utvikles i samråd med verdensarvkoordinator, kartverket m.fl.

Virksomhetsplanen vil på høring til faglig råd slik at konkrete innspill kan gis også om utforming av prosjekter.

Faglig korrekt

Faginstansene vil bli gitt høringsmuligheter under utvikling av større formidlingsprodukter. Kommunikasjonsstrategi vil gi føringer på utarbeidelse av formidlingsprodukter.

Oppdatert

Senteret vil utarbeide årlige virksomhetsplaner i tråd med femårig virksomhetsplan. Planene vil gå til høring hos faglig råd.

8.3 Beskrivelse av hvordan senteret sikrer høy kvalitet på utstillinger, tilrettelegging og formidling

Verdensarvsenterets nåværende utstilling er støttet av UNESCO-kommisjonen med krav om rapportering.

Utforming ble gjort i arbeidsgruppe med museets kurator og daværende avdelingsleder ved museet. Tekst og 3D-visualisering ble vist verdensarvkoordinator og kartverket, som også ga innspill til deler av tekst.

Gjenreisningsmuseet har ansatte med stor kompetanse på utstilling, tilrettelegging og formidling. Verdensarvsenteret vil ansette medarbeidere med kompetanse innen fag og formidling. Ved behov kan senteret opprette egen prosjektstilling for ny utstilling når nytt og større areal for verdensarvsenteret er på plass og basisutstilling skal på plass. I tillegg vil samarbeid med Verdensarvsenter for bergkunst – Alta Museum og Riddo Douttar Museet kunne bidra til høy kvalitet også i Alta og Kautokeino.

8.4 Beskrivelse av hvordan senteret sikrer informasjon om friluftsliv, stinett og eventuelle turhytter i nærheten av senteret

Senteret skal lage en kommunikasjonsstrategi som vil sikre hvordan informasjonen kommer ut. Det er viktig at strategien beskriver ønsket om bærekraftig naturforvaltning ved alle områder senteret informerer om.

Aktuelle turer og hytter:

- Tyven og sherpatrapp
- Gammelveien
- Sikksakkveien
- 7 turhytter i området
- Seiland nasjonalpark
- Sørøya og merket turvei over øya, samt fyrvokterstien.

8.5 Beskrivelse av hvor store deler av senteret som er universelt utformet

Innendørs utstilling

Verdensarvsenterets utstilling ligger på bakkeplan og er lett tilgjengelig for bevegelseshemmede. Det er heis til 4. etg og tårnet hvor teodolitten er plassert.

Deler av utstillingen er i AV-format (lyd og bilde), men mangler teksting. Videoene gir gode beskrivelser av verdensarven og konvensjonen (lyd) og vil kan også fungere for synshemmede. Utstillingen er på norsk og engelsk.

Bygg

Verdensarvsenteret er lokalisert ved Gjenreisningsmuseet i et kommunalt bygg fra 1998. Museet har flere etasjer og et tårn. Utstillingene er per i dag i første etasje med tillegg i tårnet. Struve-utstilling er på en flate i samme plan som hovedinngang. Administrasjonen og undervisningsrom ligger i andre etasje. Magasin og arkiver finnes i underetasjen. Bygget er tilgjengelig for de fleste brukergrupper og tilgang til tårn og de forskjellige etasjene kan gjøres via heis. Bygget kan likevel ikke sies å oppfylle dagens standard når det gjelder universell utforming.

I pågående skisseprosjekt for utvidelse av areal for verdensarvsenter er temaveileder om universell utforming av byggverk og uteområder spilt inn til prosjektet.

Se <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kkd/kultur/043universellutf.pdf>

Eventuelt utendørs

Fra utsiden er inngangsparti til Gjenreisningsmuseet på samme plan som den forbipasserende hovedveien. Det er busslomme i direkte tilknytning til museet, slik at tilgjengeligheten er god, med maks 10 meter gange fra eventuell bussavstigning. Parkering for forflytningshemmede finnes også i direkte tilknytning til museet.

8.6 Beskrivelse av hva senteret har av tilgjengelig utendørsinformasjon/skilt om naturverdier og turmuligheter i området

- Alle de fire innskrevne målepunktene på verdensarvlisten er skiltet. Fornyning av skiltprogrammet planlegges. (Samarbeid med forvaltningen)
- Meridianstøtten med informasjonskiosk og nylig utvidet skilting i park (Samarbeid med forvaltningen)
- Plan for fornying informasjon ved inngangsportal til Meridianstøtta i skjøtselstiltak for 2023 (samarbeid med forvaltningen)
- Skilt ved målepunkt Tyven skal settes opp i løpet av 2023. Skiltet informerer om betydningen av målepunktene i metoden og hvordan signalene så ut. (Samarbeid med forvaltningen)

8.7 Beskrivelse av senterets praksis knyttet til betaling for besøkende. Angi eventuelle billettpriser og samlet størrelse på billettinntekter/forventede billettinntekter

Verdensarvsenterets utstilling inngår som en del av tilbudet ved Gjenreisningsmuseet. Gjenreisningsmuseet har i dag følgende priser:

- 80 kr for voksne
- 50 kr for pensjonister
- 50 kr for studenter
- Gratis for barn

I fremlagt budsjett er det lagt opp til en deling av billettinntekter, hvor senterdelen får en andel av inntektene. Publikum betaler en fast pris og får tilgang til alle utstillinger ved Gjenreisningsmuseet. Inntektene fordeles internt. Så lenge senterdriften ikke er tatt opp i Museene for kystkultur og gjenreisning IKS (MKGf) ved autorisasjonstidspunkt vil delingen gjøres gjennom samarbeidsavtale mellom kommunen og MKGf. Budsjettet har tatt utgangspunkt i museets omsetning basert på anslått besøksgrunnlag i årene som kommer. Innbakt i dette er øvrig formidlingstilbud slik som guidete turer og omvisninger. Detaljene kan ses i budsjett under punkt 3. økonomi.

8.8 Beskrivelse av kompetansen senteret har til rådighet, og hvordan senteret sikrer at det har kvalifisert personell innen naturfag og formidling/naturveiledning

Gjenreisningsmuseet er Hammerfest kommunes museum i selskapet Museene for kystkultur og gjenreisning IKS. Verdensarvsenteret er samlokalisert med Gjenreisningsmuseet og forprosjektet har etablert faste rutiner og tilbud slik at dagens drift rundt verdensarven Struves meridianbue er en integrert del av museets helhetlige formidlingstilbud.

Verdensarvsenteret og gjenreisningsmuseet har per i dag følgende fagressurser:

- Museumsleder
- Forskningsleder
- Forsker
- Kurator/prosjektleder (interne prosjekter)
- Prosjektleder forprosjektverdensarvsenter
- Museumspedagog/formidler
- Konservator
- Arkivar

Merkantile stillinger og midlertidige stillinger (f.eks. guider) kommer i tillegg.

Museets samlede kompetanse innen publikumsutvikling, forskning, kuratering, formidling og undervisning, forvaltning, konservering og prosjektarbeid er gode ressurser for verdensarvsenteret.

Prosjektleder for verdensarvsenter har kompetanse innen formidling, prosjektledelse og utviklingsarbeid. Prosjektleder har gjennom samlokaliseringen med Gjenreisningsmuseet opparbeidet seg kompetanse knyttet til både det strategiske arbeidet ved museet og den daglige driften. Tilknytningen til et fagmiljø i den daglige arbeidssituasjonen har vært viktig og utviklende.

Museets avdelingsleder har vært del av styringsgruppen for forprosjektet for verdensarvsenter og kjenner prosessen gjennom deltakelse. Gjennom utdanning og tidligere erfaring er avdelingsleder en faglig ressurs i arbeidet med formidlingen av UNESCO og FNs arbeid for fred og samarbeid.

Selskapet sin forskningsleder og en forsker har kontorsted ved Gjenreisningsmuseet. Forskningsmiljøet ved museet har erfaring med Struves meridianbue fra bistand til forprosjektet og vil være en sterk ressurs for verdensarvsenteret.

Museets kurator/prosjektleder har vært med i utviklingsarbeidet av dagens Struve-utstilling og er en ressurs for det videre arbeidet med verdensarvsenteret. Kurator/prosjektleder koordinerer også skisseprosjektet for fremtidig utvidet areal knyttet til verdensarvsenteret.

Museets formidler/museumspedagog er ansvarlig for selskapets nettsider og har kompetanse og erfaring med digital formidling. I løpet av prosjektperioden har formidler/museumspedagog også arbeidet med tilgjengeliggjøringen av formidlings- og undervisningstilbud rundt Struves meridianbue.

Gjenstandskonservator ved Gjenreisningsmuseet utfører befaring og nødvendig vedlikehold av Meridianstøtten på oppdrag fra Hammerfest Kommune. Dette er en praksis som ble etablert i 2021 og som vil bli videreført.

Museets arkivar er ansvarlig for museets eget arkiv, givere og inntak av gjenstander og arkivmateriale. Arkivaren er i tillegg involvert i fremskaffing av materiale knyttet til formidling, blant

Publikumsansvarlig for museet håndterer henvendelser om verdensarven og tilgjengelige formidlingstilbud. Informasjon om Struve er i dag integrert i velkomsten til besøkende som oppsøker Gjenreisningsmuseet. Hun håndterer i tillegg til salg av relevante produkter og bookinger for aktiviteter rundt Struves meridianbue.

Hammerfest historielag disponerer et kontor i museumsbygningen, og er en ressurs på tema relatert til lokalhistorien i Hammerfest. Historielaget har vært bidratt i arbeidet med å få verifisere gamle kilder og interessante historiske bilder fra områdene rundt målepunktene.

Senteret etableres som en virksomhet under Hammerfest kommune. Eksisterende støttefunksjoner i kommunen vil lette arbeidet og frigi ressursene til faglig formidlingsarbeid. Disse støttefunksjonene innen personal, økonomi, IT og faglig kompetanse vil være der uavhengig av opptak i MKGF IKS. Da kommunen har avtale og leverer tjenester til selskapet i dag.

Ved nye tilsetninger ved verdensarvsenteret vil det stilles krav som sikrer senteret kompetanse i realfag og formidling.

8.9 Beskriv eventuelle planer om brukerundersøkelser, evalueringer e.l. knyttet til senteret i autorisasjonsperioden

Femårig virksomhetsplan beskriver dette, og kommunikasjonsstrategi vil beskrive dette nærmere. Virksomhetsplanen for 2023 legger opp til questback for å kartlegge befolkningens kunnskap om verdensarven, sammenlignet med start av forprosjektet.

Punkt 8.10, 8.11, 8.12 og 8.13 er ikke relevante da de går på andre typer besøkssentre.

8.14 Hvordan møter deres senter informasjonskravene for besøkssenter verdensarv?

På hvilken måte tilbyr dere tydelig formidling som bidrar til god besøksforvaltning, gode opplevelser og styrket ivaretagelse av verdensarven?

Dette må ses i sammenheng med forvaltningsplanen. Det er naturlig at en kommunikasjonsstrategi for senteret ser på hvordan senteret kan bidra til å nå relevante mål innenfor besøksforvaltning i

forvaltningsplanen for Struves meridianbue. Dokumentasjonsprosjektet med kartlegging av målepunktene i Finnmark vil være naturlig å se i sammenheng med dette. Med andre ord er det pr nå ingen helhetlig plan på dette, men er lagt inn i femårig virksomhetsplan.

Hvordan bidrar dere til økt kunnskap om verdensarvkonvensjonen, øvrige Unesco-konvensjoner, grunnlaget for innskrivningen og forpliktelsene av en verdensarvstatus?

Per i dag er det i utstilling ved Gjenreisningsmuseet en egen del som er avsatt til informasjon om verdensarvkonvensjonen og forpliktelsene av en verdensarvstatus.

Skilting ved verdensarvstedene og guiding på stedene og i utstilling vil også fortelle besøkende om verdensarven og grunnlaget for innskrivingen.

Grunnlaget for innskrivingen er tydelig formidlet ved utstillingene på Gjenreisningsmuseet, Alta museum og Kautokeino kulturhus. Ved verdensarvsenter for bergkunst – Alta Museum er også den nye basisutstillingen for verdensarv åpen.

Hvordan setter dere betydningen av nasjonal og stedlig verdensarv inn i en internasjonal kontekst?

Utstillingen som er utarbeidet ved Gjenreisningsmuseet er bygget opp etter områdets universelle verdier og satt i internasjonal kontekst.

- Del 1: Verdensarvkonvensjonen og betydningen av verdensarv
- Del 2: Beskrivelse av Struves meridianbue satt i sammenheng med grunnlagskriteriene
- Del 3: Stjernehimmel og globus, astronomiske observasjoner og sammenheng med Isaac Newtons teorier og menneskets undring over jordas form og størrelse
- Del 4: Landskapets betydning sett i sammenheng med de lokale målepunktene. Samtidig mulighet til interaktiv navigering til alle målepunkt i Norge på iPad

Utstilling i Alta og Kautokeino kan tilpasses og bygges på for sette verdensarv i en internasjonal kontekst.

Markerer dere den internasjonale verdensarvdagen (18. april), datoen for konvensjonens tilblivelse (16. november) og/eller innskrivningsdato for eget område?

Dette er markert i de to tidligere driftsårene i prosjektet. Markering er også lagt inn i virksomhetsplan for 2023 og femårig virksomhetsplan.

Hvordan veileder dere de besøkende til hva man kan se, oppleve og gjøre rundt verdensarvsenteret uten at verdensarvverdiene ikke forringes?

Det er i hovedsak Meridianstøtta og Tyven som er aktuelle turmål som må forvaltes. Begge er imidlertid etablerte og populære utfartsmål. Tyven har nylig fått sherpatrapp, som kan være med å bidra til at øvrig utmark ikke får like stor belastning utenom de faste rutene. Meridianstøtta er anlagt som park og er etablert som utfartsområde.

Hvordan stimulerer dere til bruk av kultur- og naturarven i undervisning?

Det er i perioden i forprosjekt etablert kontakt med grunnskoler i Hammerfest, både barne-, mellom- og ungdomsskoletrinn. Konkrete prosjekter og samarbeid med lærere og rektor ved Hammerfest vgs. Kontakt og dialog med lærere ved Alta videregående skoler.

Interreg-N prosjektet «Northern parts of Struve Geodetic arc» har avholdt lærerkurs for lærere og ressurspersoner for å benytte Struves meridianbue som grunnlag i undervisning. Dette vil videreføres og utvikles.

På hvilken måte er deres senter en møteplass som støtter opp om lokalsamfunnets aktiviteter/innsats for verdensarven (uansett alder)?

Gjenreisningsmuseet har pr i dag etablerte arrangementer for lokalbefolkning og organisasjoner. Det er naturlig at verdensarvsenterets plassering og tilstedeværelse vil forankres hos etablerte brukere i museet.

Litt om dagens brukere:

- Historielaget har tilgang på kontorarealer og bibliotek i museet
- Øyfolk, som er en årbokutgiver, samarbeider tett med Gjenreisningsmuseet. Forprosjekt for Struves meridianbue har bidratt til kommende års årbokutgivelse. Museet sitter i redaksjonskomiteen og tar det grafiske arbeidet.
- Det arrangeres årlig julemarked på museet, der håndarbeid og lokalproduserte produkter selges. Sanitetsforeningen driver vanligvis kafe og får inntektene fra denne. Lokalene leies ut gratis til dette formålet.
- Øvrige arrangementer som museet normalt er deltakende i, og i tillegg er møteromsfasilitator for er Lindstrømfestivalen, kunstforeninga og Mørketidsfestivalen.
- Andre faste leietakere er Sjakklubben, Gula (Sjøsamisk forening), Gjenreisningsmuseets venner, historielaget og Sanitetsforeninga.

Utover dette beskriver femårig virksomhetsplan for verdensarvsenteret dette om potensialer og plan for autorisasjonsperioden innenfor arrangement/møteplass:

- Arrangere åpne dager med egne temaer for befolkning for bedre lokal forankring. Gjerne i forbindelse med markeringer av verdensarvdagen, innskriving av området 15.juli 2005 eller verdensarvkonvensjonens tilblivelse.
- Arrangere seminar for lærere/utdanningsinstitusjoner med fokus på realfag og skape inspirasjon basert på fag knyttet til Struves meridianbue. Seminarene kan ses på som en videreutvikling av Interregprosjekt som startet med lærerkurs sammen med Nordnorsk vitensenter. Slike seminarer kan være samarbeidsprosjekter med Nordnorsk vitensenter, Kartverket og andre relevante faginstanser.
- Vitenskapsseminarer for befolkning og særlig unge i skolealder for å gi fokus på realfag.
- Kunne tilby kurs- og konferansepakker som består av leie av lokaler og inkluderer guidete turer og omvisning. Dette i samarbeid med Gjenreisningsmuseet.
- Ta del i nettverk som tilbyr pakker, hvor et besøk eller omvisning ved senteret kan være del av et større tilbud for kurs- og konferansedeltakere,

Hvordan støtter dere opp om verdensarvkoordinator og forvaltningsarbeidet rundt verdensarven?

Det er etablert et godt samarbeid med verdensarvkoordinator. Ved utvikling av større og permanente

formidlingstilbud vil tekst og eventuelle bilder gå til gjennomlesing og høring hos verdensarvkoordinator. Verdensarvkoordinator sitter også i styringsgruppen for forprosjekt og er sekretær for Faglig råd, som er foreslått som faglig høringsorgan ved utarbeidelse av Verdensarvsenterets årlige virksomhetsplaner.

Det er videre helt naturlig at det er et tett samarbeid og at senteret kan bidra også i prosjekter som verdensarvkoordinator har ansvar for eller kjører prosess på. Eksempelvis de kommunale skjøtselstiltakene har prosjektleder bidratt i utforming og ideutveksling vedrørende nye skilt i Hammerfest kommune.

Tilbyr dere ulike tilbud til ulike grupper basert på alder, interesser mv? Har dere bygd opp lokal vertskapskompetanse?

Målsetningen i perioden er at det skal eksistere tilbud til alle målgrupper, særlig de spesifiserte i kriteriene i retningslinjer for autoriserte besøkssenter og egne kommunikasjonsstrategier.

Det er gjort et arbeid med å knytte kontaktnettverk med lærere og skoler for å kunne tilby undervisning- og formidlingstilbud for barn og unge. Det jobbes videre med å formalisere dette samarbeidet med kommunen.

Lokal vertskapskompetanse eksisterer og er bygd opp ved Gjenreisningsmuseet, som er naturlig og bygge videre på innenfor tilbud om verdensarven.

Hvordan innhenter dere minst 40 prosent medfinansiering til grunntilskuddet fra lokalt og/eller regionalt nivå, og/eller inntjening på annen måte?

På bakgrunn av anbefaling fra verdensarvrådet og vedtak i kommunene og fylkeskommunen er medfinansiering på 40% sikret for Verdensarvsenter for Struves meridianbue. Det vises ellers til kapittel 3 Økonomi.

Hvordan bidrar dere til lokal, bærekraftig verdiskaping gjennom måten dere driver på, og styrker driften den lokale forankringen av verdensarvarbeidet?

Ved all planlegging og utvikling av tiltak i regi av verdensarvsenteret skal relevante bærekraftsmål tas i betraktning. Dette gjennomføres under detaljplanlegging av tiltakene. Dette er forankret under metode og bærekraft i den femårige virksomhetsplan. Under følger et utdrag fra femårig virksomhetsplan:

- *Etablere nødvendige retningslinjer, for eksempel miljømessige, økonomiske og tilsvarende.*
- *Senteret skal sikre lokal forankring gjennom kommunikasjon og aktiviteter som gir befolkningen tilhørighet til verdensarven som naturlig kunnskapsarena og møteplass.*
- *Publikumsrettede aktiviteter skal annonseres/gjøres tilgjengelig på en hensiktsmessig måte.*
- *Aktiviteter og tiltak beskrevet i de årlige virksomhetsplanene skal gjøres tilgjengelig for publikum. Det vil gi mulighet for lokal forankring og medvirkning i de prosjekter og aktiviteter som er planlagt.*
- *Aktiviteter og tiltak som er relevante for et internasjonalt publikum må gjøres tilgjengelig på en hensiktsmessig måte, gjerne i samarbeid med relevante samarbeidspartnere.*
- *Verdensarvsenteret skal ellers arbeide for sertifisering i bærekraft, slik som Green travel, Miljøfyrtårn eller Norsk økoturisme.*

På hvilken måte samarbeider dere med frivillige organisasjoner om aktiviteter og bruk av lokalene?

Dette er beskrevet tidligere. Se søknadens punkt 7.

9 Samarbeid

9.1 Beskriv senterets viktigste samarbeidspartnere

Struves meridianbue som transnasjonal verdensarv vil sette samarbeid i fokus, både nasjonalt og internasjonalt. Internasjonalt samarbeid om relevante prosjekter/temaer kan være aktuelt i perioden.

Samarbeidsprosjekter med relevante lokale lag/foreninger og næringsliv med fokus på bærekraftig produktvikling og forvaltning.

Senteret skal søke og ta del i samarbeid mellom øvrige verdensarvsentre i Norge.

Samarbeid med vitensenter og andre naturlige kompetansemiljøer knyttet til vitenskapelig arbeid. Særlig Nordnorsk vitensenter som har en avdeling i Alta.

Nåværende samarbeid (via samarbeidsavtale eller andre faste føringer)

Partene i samarbeidet om forprosjektet og finansiering av senteret. Troms og Finnmark fylkeskommune, Hammerfest kommune, Alta kommune og Kautokeino kommune. Formelt samarbeid gjennom vedtak og samarbeidsavtale.

Verdensarvsenter for bergkunst - Alta Museum. Formelt samarbeid gjennom føringene som ligger i retningslinjene for autoriserte besøkssentre. Verdensarvkoordinator for Struves meridianbue i Norge er ansatt ved Alta Museum.

Kartverket er Norges representant i Struve Geodetic Arc Coordinating Committee som arbeider for felles forvaltning av verdensarven. Som faginstans innenfor geodesi vil Kartverket være veldig viktig i utvikling av formidling og undervisningstilbud. Kartverkets museum besitter også mye av kildemateriellet for den norske delen av oppmålingen av Struves meridianbue.

Riksantikvaren (RA) er en viktig faglig ressurs og en naturlig samarbeidspartner i utvikling av formidlingsprodukter knyttet til verdensarven Struves meridianbue. RA har deltatt som observatør i styringsgruppen for forprosjekt.

Museene for Kystkultur og Gjenreisning. Gjennom avtale og deling av bygg en vesentlig samarbeidspartner for utvikling og drift. Søknad og sak om opptak ligger inne til behandling hos selskapet.

Norges Verdensarv. Interesseorganisasjon som samarbeidspartene er medlem av.

Skoler. Grunnskoler og videregående i alle tre vertskommuner. Det eksisterer i dag faste etablerte avtaler om undervisningsopplegg ved Gjenreisningsmuseet. I tillegg er egne opplegg knyttet til verdensarven Struves meridianbue under utvikling og kontakt er opprettet.

Visit Hammerfest har aktøravtale med Gjenreisningsmuseet. I tillegg er Hammerfest kommune medeier i selskapet.

Pågående og/eller potensielle fremtidig faste samarbeidspartnere

Nordnorsk vitensenter som faglig støtte til utvikling av undervisnings og formidlingstilbud. Har deltatt i referansegruppe i prosjektet og bidratt på forespørsel i utvikling av produkter.

Turlag. Mange geodetiske målepunkter er også en del av populære turkonsept som turlagene i stor grad har eierskap i. Formidling og bærekraftig naturforvaltning vil være stikkord i dette samarbeidet.

Finnmark friluftsråd. Eier av turkonseptet perletur.no. Merkede turer med registrering og turbok går til flere av målepunktene i Struves meridianbue, blant annet verdensarvstedene Lille Raipas og Muvravárri.

Lokale kunstforeninger. Pågående prosjekt med Alta kunstforening om kunstprosjekt for unge mellom 15 og 19 år der Struves meridianbue er hovedtema.

Andre utdanningsinstitusjoner. Det er naturlig å samarbeide med skoler og utdanningsinstitusjoner som vektlegger realfag.

Næringsforeningen og privat næringsliv. Idéutvekslinger og støtte for nyetableringer knyttet til verdensarven. Enten konkrete produkter, servering eller formidlings og opplevelsestilbud.

Sapmi næringshage. Viktig for utvikling og synergier rundt avdelingen i Kautokeino

Øvrige destinasjonsselskap i regionen, som Visit Alta. Det er et indirekte samarbeid her gjennom Verdensarvsenter for bergkunst - Alta Museum.

Øvrige Struve-land. Fremtidige prosjekter, bygge på erfaringer fra Interreg-N.

Bibliotek er et naturlig samarbeidsfelt etter hvert som man får tilgjengeliggjort litteratur og andre media om Struves meridianbue.

Samarbeid med prosjektgruppe for mulig samlokalisering med naturparksenter for Øvre Anárjohka Nasjonalpark i Kautokeino.

Undervisningsprosjektet Lektor 2 og andre relevante samarbeidsprosjekt med skoler.

9.2 Beskriv hvordan senteret jobber for å sikre lokal forankring

Senteret skal videre arbeide for å bli en naturlig møtearena for lokalt næringsliv og utdanningsinstitusjoner der en skaper inspirasjon for videre kompetansebygging.

Gjennom FN, UNESCO og verdensarvkonvensjonen skal lokalbefolkning i vertskommunene bli bedre kjent med sin egen plass i det internasjonale samfunn, både historisk og i dag. Senteret har en særlig funksjon for å forankre budskapet i verdensarvkonvensjonen i befolkningen, samtidig sørge for at de selv aktivt kan påvirke utviklingen i tråd med FN, UNESCO og verdensarvkonvensjonens formål.

Det vil være ulike særtrekk og forutsetninger som gir ulike mulighet innenfor kommunene. Blant annet lokasjon, funksjon, lokal historie, kultur og hvilken del av oppmålingsmetoden det innskrevne punktet representerer. På Fuglenes ble det foretatt, astronomiske målinger, Lille Raipas er en del av basisnettverket, Luvddiidčohkka kobler hovednettet og basisnettet sammen, mens Muvravárri kobler den norske delen sammen med de nordligste finske målepunktene.

Senteret skal i sin utvikling arbeide aktivt for å støtte opp om og etablere samarbeid med lokalt næringsliv for utvikling av nye produkter, både formidlingsprodukter og andre salgbare produkter. Senteret vil ha hovedvekt på områdene rundt vertskommunene for Struves meridianbue.

10 Miljøansvar og bærekraft

10.1 Beskrivelse av senterets eventuelle tiltak for å opptre mest mulig miljøvennlig (herunder tiltak som for eksempel miljøfyrtårnsertifisering).

Verdensarvsenteret skal arbeide mot sertifisering for bærekraftighet, slik som Green travel, Miljøfyrtårn eller Norsk økoturisme.

10.2 Beskrivelse av eventuelt behov for endringer av lokaler og lignende i autorisasjonsperioden og hvordan senteret så langt det er mulig vil sikre at miljø- og energivennlige løsninger velges ved byggearbeider.

En utvidelse av utstillingsarealet ved Gjenreisningsmuseet er under utredning (skisseprosjekt), se også punkt 4. Bygget eies av Hammerfest kommune og kommunen ivaretar miljø- og energivennlige løsninger i hht regelverk ved nybygg og ombygging.

10.3 Beskrivelse av hvordan senterets aktiviteter og tiltak i verneområder vil foregå i samsvar med verneforskrift og godkjent forvaltningsplan.

Tiltak og aktiviteter i verneområder skjer i samråd med verdensarvkoordinator og kommunene. Tiltak følger gjeldende forvaltningsplan og drøftes med Faglig råd.

11 Bærekraftig reiseliv

11.1 Beskrivelse av hvordan senteret arbeider for å fremme bærekraftig reiseliv

Prosjektleder deltar i arbeidsgruppe som jobber med masterplan for destinasjonsutvikling og merke for bærekraftig reiseliv gjennom Visit Hammerfest.

11.2 Beskrivelse av hvordan senteret samarbeider med lokalt/regionalt reiseliv for å fremme bærekraftig reiseliv

Verdensarvsenteret samarbeider med Visit Hammerfest som har et bærekraftfokus i destinasjonsutviklingen. Verdensarvsenteret skal arbeide med egen sertifisering for bærekraftighet, for eksempel Green travel, Miljøfyrtårn eller Norsk økoturisme.

11.3 Er senteret sertifisert som bærekraftig reiselivsbedrift?

Nei, ikke per dags dato.